

ПРАВА НА ВОЛЮ

№12 (273)
2010

Праваабарончы бюлетэнь

Гэта – бесчалавечна...

FIDH і Праваабарончаму цэнтру "Вясна" стала вядома пра пачатак бестэрміновай галадоўкі зняволенага Мікалая Аўтуховіча ў сувязі з адмовай у прадастаўленні яму медыцынскай дапамогі з боку адміністрацыі СІЗА № 1 г. Менску.

У выніку працяглага, больш за год, утрымання пад вартай у вельмі неспрыяльных для здароўя ўмовах Мікалай Аўтуховіч страціў практычна ўсе зубы і як следства – магчымасць нармальнага прыёму ежы. Нягледзячы на шматразовыя звароты зняволенага да адміністрацыі СІЗА і ў Дэпартамент выканання пакаранняў МУС Беларусі, яму сістэматычна адмаўляюць у доступе да неабходнай медыцынскай дапамогі. Пры гэтым адміністрацыя СІЗА блакуе перадачу зваротаў Мікалая Аўтуховіча ў Дэпартамент выканання пакаранняў МУС.

Прадпрымальнік Мікалай Аўтуховіч быў асуджаны сёлета 16 траўня Вярхоўным судом Рэспублікі Беларусь на 5 гадоў пазбаўлення волі па абвінавачванні ў захоўванні зброі і боепрыпасаў. Першапачаткова Мікалай Аўтуховіч, а таксама Уладзімір Асіпенка, Міхаіл Казлоў і Аляксандр Ларын абвінавачваліся ў шэрагу цяжкіх злачынстваў, але ў выніку адкрытага разгляду справы ў судзе былі апраўданыя па большасці прад'яўленых абвінавачванняў.

Справа мела гучны грамадзкі рэзананс і знаходзілася пад пільнай увагай праваабаронцаў. На думку FIDH і ПЦ "Вясна", следства суправоджалося значнымі парушэннямі працэсуальных гарантыяў, відавочна звязаных з палітычнай матывіроўкай.

FIDH і Праваабарончы цэнтр "Вясна" расцэняюць адмову беларускіх уладаў у прадастаўленні неабходнай медыцынскай дапамогі вязню Мікалаю Аўтуховічу як бесчалавечнае, жорсткае абыходжанне і катаванні, парушэнне арт. 25 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і арт. 7 Міжнароднага Пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах. FIDH і Праваабарончы цэнтр "Вясна" патрабуюць ад уладаў Беларусі неадкладна спыніць парушэнне правоў зняволенага Мікалая Аўтуховіча і забяспечыць яго неабходнай медыцынскай дапамогай.

Парыж-Менск,
18 чэрвеня 2010 г.

Праваабарончыя матэрыялы
можна таксама прачытаць
на сайтах: www.spring96.org;
www.charter97.org; www.baj.ru

Менск, 23 чэрвеня 2010 году.

"Свабоду інтэрнэту!"

23 чэрвеня ў Менску быў разгнананы АМАПам мірны мітынг супраць ўвядзення ў сілу з 1 ліпеня Указу № 60 "Аб мерах па ўдасканаленні выкарыстання нацыянальнага сегменту сеткі Інтэрнэт", які закліканы зрабіць больш жорсткім кантроль беларускіх уладаў за інтэрнэт-прасторай у рэспубліцы.

У 19 гадзінаў 9 чалавек выйшлі на плошчу Свабоды, трымаючы ў руках аркушы фармату А4 з надпісам "Свабоду інтэрнэту". Удзельнікі акцыі былі апранутыя ў майкі з выявай чырвонага перакрэсленага круга і надпісам унутры "Указ № 60", а таксама з надпісам "Свабоду інтэрнэту". Маладыя людзі прастаялі каля трох хвілінаў, пасля чаго супрацоўнікі АМАПу, якія падыйшлі, затрымалі іх, пасадзілі ў аўтазак і павезлі ва УУС Цэнтральнага раёну.

Удзельнікі акцыі падавалі заяўку на правядзенне на плошчы Свабоды мітынгу за свабоду інтэрнэту, аднак Менгарвыканкам не санкцыянаваў мерапрыемства.

Затрыманыя правялі ноч у турме.

24 чэрвеня ў судзе Цэнтральнага раёну гораду Менску была разгледжаная справа ўдзельнікаў мітынгу. Яўгену Контушу далі штраф у памеры 25 базавых

велічыняў (875000 беларускіх рублёў), а чатыром удзельнікам па 5 (175000 беларускіх рублёў).

"Гэта поўная хлусьня"

Улады Наваполацку хочуць зрабіць з праваабаронцы неанацыста

У Наваполацку міліцыя расьсьледуе крымінальную справу па факце зьяўленьня ў горадзе нацысцкіх надпісаў. У межах справы яны праводзяць ператрусы ў праваабаронцаў. Тыя скардзяцца ў пракуратуру, але атрымліваюць у адказ дзіўныя лісты. Праваабаронца Зьміцер Салаўёў называе правакацыяй адказ з пракуратуры Наваполацку на сваю скаргу. Адказ падпісаны пракурорам гораду А. Аўсюком.

Зьміцер Салаўёў скардзіўся на дзеянні супрацоўнікаў міліцыі, якія праводзілі ператрус у памяшканьні, што належыць яму, у межах крымінальнай справы па артыкуле 341 Крымінальнага кодэксу (па факце зьяўленьня ў Наваполацку фашысцкіх надпісаў).

Праваабаронца зьвяртае ўвагу на факты, выкладзеныя ў адказе га-

радзкаго пракурора, якія не адпавядаюць сапраўднасьці.

"Па гэтай справе дапытаны шэраг асобаў, адзін з іх паказаў, што каля двух гадоў таму пазнаёміўся з хлопцамі, якія прапанавалі стаць сябрам арганізацыі Малады Фронт. Офіс арганізацыі разьмяшчаўся па адрасе Наваполацк, вуліца Алімпійская, 2, — на першым паверсе, зьлева ад уваходу і ўяўляў з сябе пакой, дзе стаяла некалькі сталю, кампутар, розныя кнігі, сьцягі розных дзяржаваў... Увосень 2009 году, па просьбе хлопцаў, ён намалюваў фашысцкую свастыку на сьцяне офісу на вуліцы...".

Зьміцер Салаўёў заявіў, што з 2003 году, калі ён атрымаў гэты офіс, арганізацыя Малады Фронт там ніколі не знаходзілася: "У нас сапраўды збіраецца моладзь, але ніякага Маладога Фронту там

не было. На офісе часта бываюць актывісты, тая ж "Моладзь БНФ", і іншыя, хто займаецца культуралагічнай дзейнасьцю".

Праваабаронца мяркуе, што гэта правакацыя: "Гэта поўная хлусьня. Неафашыстаў, якія сапраўды малявалі ў горадзе свастыку, яны не шукаюць. Мне тры разы прыходзілі адмовы, дзе гаварылася, што ў дзеяньнях гэтых людзей няма складу крымінальнага злачынства. І цяпер спрабуюць проста сфабрыкаваць справу з невядомых мне прычынаў. Наогул незразумела, чаму органы пракуратуры і міліцыя ня ловаць гэтых неафашыстаў, а ствараюць праблемы іншым людзям. Яны спрабуюць абмазаць нас брудам і начапіць пэўны ярлык", — падкрэсьліў Зьміцер Салаўёў.

Праваабаронца рыхтуе новую скаргу ў пракуратуру.

Аднавіць на вучобе Тацьцяну Шапуцьку!

Нямецкая праваабарончая арганізацыя праводзіць новую акцыю ў падтрымку Тацьцяны Шапуцькі, адлічанай па палітычных матывах з БДУ ў сьнежні 2009 году.

Праваабаронцы з арганізацыі Libereco — Partnership for Human Rights надрукавалі паштоўкі ў падтрымку моладзевай актывісткі і прапаноўваюць усім жадаючым накіроўваць іх у Міністэрства адукацыі Беларусі з заклікам аднавіць дзяўчыну на вучобе.

Прэс-сакратар міжнароднай моладзевай арганізацыі Малады Фронт Тацьцяна Шапуцька вучылася на юрыдычным факультэце БДУ па спецыяльнасьці "Паліталогія". Прычынай адлічэньня стаў яе ўдзел у Форуме грамадзянскай супольнасьці

праграмы "Усходняе партнёрства" у Бруселі 16-17 лістапада без дазволу дэканата. Пра магчымасць адлічэньня стала вядома ў першы дзень форуму. З сьнежня Тацьцяна была адлічаная з БДУ.

Пытаньне аб выключэньні студэнткі з ВУН ўздыхалася на сустрэчы прадстаўнікоў ЕС з беларускімі ўладамі ў канцы 2009 году. Карл Більдт, кіраўнік МЗС Швецыі, якая на той час старшынствавала ў Еўрасаюзе заявіў: "абсалютна непрымальна", калі адлічэньне з БДУ адбылося з-за ўдзелу Шапуцькі ў Форуме грамадзянскай супольнасьці.

Т. Шапуцька спрабавала аспрэчыць сваё адлічэньне ў судзе, аднак 26 сакавіка суд Маскоўскага раёну Менску не задаволіў яе скаргу.

Рэгістрацыя "Берасьцейскай вясны" прыпыненая

Галоўнае ўпраўленьне юстыцыі Берасьцейскага аблвыканкаму выршыла прыпыніць рэгістрацыю праваабарончай арганізацыі "Берасьцейская вясна".

Месяц таму рэгістрацыйныя дакументы былі пададзеныя ў адпаведную ўстанову. Старшыня рады праваабарончай арганізацыі Уладзімір Вялічкін кажа, што бачыць у гэтай навіне і добры, і кепскі бок: арганізацыі не адмовілі ў рэгістрацыі, але, разам з тым, і не зарэгістравалі.

Сярод парушэньняў, якія ўпраўленьне юстыцыі адзначыла ў пададзеных дакументах — недакладна пазначаныя грыфы зацьверджаньня на тытульным аркушы. Наступнае парушэньне — адсутнасьць зацьверджаньня назвы арганізацыі заснавальнікамі. Яшчэ адна недакладнасьць у статуте тычыцца абскарджаньня рашэньняў органаў арганізацыі. Прашыўка статута таксама супярэчыць дзейнаму заканадаўству.

З гэтых пунктаў праваабаронцы пагаджаюцца толькі з трэцім, астатнія выглядаюць недарэчнасьцю, кажа Уладзімір Вялічкін. Праваабаронца выказвае перакананьне, што рашэньне аб прыпыненні рэгістрацыі — надуманае.

Арганізацыя "Берасьцейская вясна" спрабуе атрымаць рэгістрацыю з 2006 году. Заснавальнікі мяркуюць чарговым разам правесці ўстаноўчы сход цягам месяца і зноў падаць дакументы на рэгістрацыю, улічыўшы і выправіўшы пазначаныя "недакладнасьці".

У Беларусі з 1990 году вынесены 321 сьмяротны прысуд

Міністэрства актывісту Руху "За Свабоду" зьвесткі пра колькасьць сьмяротных пакараньняў, вынесеных беларускімі судамі пачынаючы з 1990 году.

Паводле інфармацыі Упраўленьня арганізацыі і аналітычнага забесьпячэньня дзейнасьці судовых органаў, пільнасьць сьмяротных прысудаў прыпадае на 1997-1998 гады (адпаведна, 46 і 47 сьмяротных прысудаў), потым назіраецца істотнае зьмяншэньне гэтай непрымальнай для еўрапейскіх цывілізаваў краінаў практыкі.

Экспэртны тлумачаць рэзкае зьмяншэньне выпадкаў вынясеньня сьмяротных пакараньняў беларускімі судамі ўдасканаленьнем Крымінальнага кодэксу ў 1999 годзе.

— Вялікая колькасьць сьмяротных прысудаў у 1995-1998 гадах тлумачыцца разгулам злачыннасьці ў пачатку 90-х. Звычайна толькі праз некаторы час, колькі год, гучныя справы па дзейнасьці буйных крымінальных групавых расьсьледаваліся і даходзілі да суда. Калі ў Крымінальны кодэкс былі ўнесены зьмены, і судзьдзі атрымалі магчымасьць караць 25 гадамі ці даваць пажыцьцёвае зьняволеньне, колькасьць вынясеньня сьмяротных прысудаў рэзка паменела, што, безумоўна, даволі пазітыўна. Але я лічу, што Беларусь, каб наблізіцца да стандарту Рады Еўропы, мусіць цалкам адмовіцца ад сьмяротнага пакараньня. Сусветная гісторыя сьведчыць, што наяўнасьць у краіне сьмяротнага пакараньня не зьмяншае колькасьць цяжкіх крымінальных злачынстваў, — каментуе атрыманыя ад Міністэрства актывіст Руху "За Свабоду", праваабаронца Раман Кісьляк.

Вымушаны гуманізм

Беларусь па колькасці зняволеных на 100 тысячаў насельніцтва займае другое месца ў Еўропе пасля Расіі...

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу ўхваліў законапраект "Аб амністыі ў сувязі з 65-годдзем Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне 1941-1945 гадоў". Па амністыі з папраўчых устаноў закрытага тыпу можа быць вызвалена каля 2 230 чалавек, з устаноў адкрытага тыпу — каля 900 чалавек, скасаваны тэрмін пакарання 9 300 асуджаным. Улады штораз прэзентуюць амністыю як акт гуманізму. Але за адваротным бокам медальо хаваецца ня толькі намер даць яшчэ адзін шанец асуджаным.

Беларусь па колькасці зняволеных на 100 тысячаў насельніцтва займае другое месца ў Еўропе пасля Расіі, а ў сьвеце — трэцячае. У дэпартаменце выканання пакаранняў МУС Беларусі не хаваюць, што цяпер практычна кожны сёмы грамадзянін, які пражывае на тэрыторыі Беларусі, наўпрост або ўскосна звязаны з турмой — ці сам адбываў пакараньне, ці сваякі адбываюць. Да слова, сярэдні тэрмін пазбаўленьня волі ў нас таксама адзін з самых высокіх у Еўропе — 6,3 гады. Статыстыка выразна паказвае, што амністыя — гэта яшчэ (ці найперш?) і спосаб крыху зьменшыць перапоўненасць пенітэнцыярных устаноў.

Аднак у адным з інтэрв'ю старшыня камісіі па нацыянальнай бяспецы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Віктар Гумінскі прызнаўся, што "адны амністыі сітуацыю з вялікай колькасцю асуджаных у Беларусі не вырашаюць, неабходныя змены ў заканадаўстве". Па словах Гумінскага, для таго, каб Беларусь пакінула адну з лідзіруючых пазіцыяў сярод краінаў па паказчыку колькасці асуджаных на 100 тысячаў насельніцтва, трэба

змяняць пакаранні за эканамічныя злачынствы.

"Маё асабістае меркаванне — людзі, асуджаныя за эканамічныя злачынствы, не павінны знаходзіцца на ўтрыманні ў падаткаплацельшчыкаў. У цяперашні час (другая палова 2009 году — рэд.) у Беларусі 37,5 тысячы чалавек адбываюць пакараньне, з якіх 47 працэнтаў — за эканамічныя злачынствы. Калі мы скароцім у будучым колькасць асуджаных да пакарання, звязанага з пазбаўленьнем волі, то будзем выглядаць больш-менш годна", — лічыць Гумінскі. Адпаведных пажаданням дэпутата зьменаў у Крымінальным кодэксе пакуль не было. А колькасць карупцыйных ды іншых крымінальных спраў эканамічнага характару — уражвае.

Да слова, каб паказаць чыноўнікам бязрадасныя перспектывы "зоны", з ініцыятывы генеральнага пракурора Беларусі ў Менску і іншых рэгіёнах краіны арганізаваны і праводзяцца экскурсіі ў пенітэнцыярныя ўстановы. Гавораць, што гэтае ноўхау карыстаецца папулярнасцю.

Паводле законапраекту, пад вызваленне ад крымінальнай адказнасці і пакарання трапляе шэраг катэгорыяў асуджаных, сярод якіх — непаўналетнія, цяжарныя жанчыны; жанчыны і адзінокія мужчыны, якія маюць непаўналетніх дзяцей; асобы пенсійнага ўзросту; інваліды; хворыя на актыўную форму сухотаў; ВІЧ-інфіцыраваныя; ветэраны баявых дзеянняў; удзельнікі ліквідацыі наступстваў катастрофы на ЧАЭС, а таксама асобы, якія атрымалі раненні пры выкананні абавязкаў у перыяд праходжання службы.

Амністыя хворых на сухоты і ВІЧ-інфіцыраваных — насамрэч акт

гуманізму. І ня толькі для іх, але і для людзей, якія адбываюць пакараньне побач з імі. У Беларусі нармальнай практыкай з'яўляецца, калі хворыя і здаровыя сядзяць у адной перапоўненай камеры. Пра асобныя камеры, асобнае харчаванне размова не вядзецца. Тым больш што і для звычайных людзей умовы лячэння часам далёкія ад нармальных. Нагадаю, што ў 2008 годзе хворыя на сухоты двойчы абвешчалі галадоўкі ў лякарнях краіны на знак пратэсту супраць кепскіх умоваў лячэння і абразьлівага абыходжання з імі медперсаналу.

Былы палітвязень Аляксандр Казулін лічыць, што амністыя — заўсёды акт гуманістычны, але ў нашай краіне мае свае асаблівасці. "З большага амністыя ў Беларусі камерцыйная. То бок, калі ты заплаціў, то можах патрапіць пад амністыю. Але зарабіць у турме сабе на амністыю немагчыма — у мае часы заробак зняволенага быў недзе 25 тысячаў у месяц, ня думаю што зараз ён большы. Вось і атрымліваецца, хто мае грошы, мае і шанцы выйсці на волю, — разважае палітык. — Магу сказаць, што сорак працэнтаў, а можа і ўсе пяцьдзясят, з тых, хто знаходзіўся ў турме разам са мной, можна было не пазбаўляць волі, а пакараць іншымі санкцыямі. Наогул, усе праблемы, пра якія гавораць у прэсе, маюць месца ў беларускай пенітэнцыярнай сістэме. Але каб нешта змянілася, патрэбная галоснасць, каб людзі ведалі, у якіх умовах знаходзяцца вязні".

Эксперты і праваабаронцы ўмовы ўтрымання ў беларускіх турмах называюць блізкімі да катавання. Так, прадстаўнік ААН/ПРААН у Беларусі Антоніюс Брук заявіў, што ў нашай краіне няма ніводнай турмы, якая б цалкам адпавядала стандартам Сусветнай арганізацыі аховы здароўя па інфекцыйным кантролі. Дыпламат выказваў шкадаванне і з нагоды таго, што ў беларускіх турмах ніколі не праводзіліся даследаванні па пытаннях гвалту, у тым ліку сексуальнага.

Да прыкладу, у Расіі даследаванні паказалі, што больш за 40 працэнтаў зняволеных з'яўляюць сексуальны гвалт. Спецыялісты ўпэўненыя, што айчыныя "зоны" не з'яўляюцца піянерскім лагерам паводле ўнутраных правілаў жыцця вязняў. Але публічна гаварыць пра іх праблемы ўлады не гатовыя, прыкрываючы непрыемныя факты адгаворкамі, што турма — ня зона адпачынку, і мусіць у чалавека, які туды патрапіў, выклікаць адпаведныя пачуцці.

Паводле газеты "Новы час".

"Новы час" атрымаў папярэджанне ад... Міністэрства гандлю

Газета "Новы час" атрымала чарговае папярэджанне — гэтым разам ад Міністэрства гандлю. "Новы час" змясціў інфармацыю пра перадачы спадарожнікавага каналу Белсат. Міністэрства гандлю палічыла гэта рэкламай. Распавядае галоўны рэдактар "Новага часу" Аляксей Кароль: "Складзены пратакол — я яго ўжо атрымаў, і справа ўжо перададзеная ў суд. Чакам пазву з суда. Гэта адміністрацыйная справа. Мы не пагадзіліся, што гэта рэклама. Гэта інфармацыя, якая зробленая на бязвыплатнай аснове. Канкрэтна ў чым яны нас абвінавачваюць — гэта тое, што рэклама павінна ўтрымліваць нумар ліцэнзіі, адрас рэкламадаўцы, а гэтага ў нас няма. Мы далі тлумачэнні, што гэта не рэклама, а гэта абмен інфармацыяй, і грошы за гэта ніхто не атрымоўваў. Мы праінфармавалі, яны калі-нікалі інфармуюць, пра што піша "Новы час". І вось справу будуць разглядаць цяпер у судзе".

Газеце "Новы час" пагражае штраф ад 20 да 50 базавых велічыняў. Літаральна тыдзень таму тыднёвік "Новы час" атрымаў папярэджанне ад Міністэрства інфармацыі. Газету вінавацяць у тым, што ў выхадных дадзеных не пазначаны імя па бацьку галоўнага рэдактара, штрыхавы ідэнтыфікацыйны код, а таксама не названы рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў сферы масавай інфармацыі.

А ў Горадні будуць судзіць грамадзкага распаўсюдніка, у чый машыне знайшлі пачак газет "Новы час". У пратаколе міліцыянты запісалі, што гэта "спроба распаўсюду".

Ёсць падставы з'вярнуцца ў суд

Пракуратура Гомельскай вобласці пакуль не збіраецца вяртаць намесніцы галоўнага рэдактара "Народнай волі" Марыне Коктыш яе кампутары альбо капіяваць для яе якую-кольвек інфармацыю.

Гэта вынікае з ліста, які Марына Коктыш атрымала ад намесніка пракурора Гомельскай вобласці Броўкі (В. В. Бровко). Марына прасіла адмяніць рашэнне дазнаўцы УУС Гомельскага аблвыканкаму Аляксандра Пусева, які далучыў яе рэчы да матэрыялаў крымінальнай справы, альбо хаця б даць скапіяваць патрэбныя ёй для працы файлы.

"Падставаў для таго, каб задаволіць Ваш зварот, на дадзены момант не ўгледжваю", – гаворыцца ў пасланні, датаваным 17 чэрвеня.

У следчых зараз знаходзяцца два сістэмныя блокі ад кампутараў Марыны Коктыш і флэшка. Раней, 19 траўня, Марына ўжо прасіла дазнаўца А. Пусева вярнуць ёй працоўны кампутар альбо скапіяваць з яго некаторыя тэкставыя файлы. 20 траўня ён адхіліў хадаініцтва – па меркаванні намесніка пракурора вобласці, "законна і абгрунтавана".

"Забраныя ў Вас носьбіты інфармацыі прызнаныя рэчавымі доказамі, на сёння маюць дачыненне да крымінальнай справы, паколькі з іх дапамогай высвятляюцца абставіны, якія маюць значэнне для спра-

вы...", – гаворыцца ў лісьце. Паводле словаў намесніка пракурора, іх вярнуць тады, "калі орган крымінальнага пераследу дакладна прызнае, што яны ня здольныя высвятляць альбо абвргаць абставіны, што падлягаюць даказваньню".

Увогуле ж, "орган папярэдняга расьсяледавання не ўпаўнаважаны паведамляць Вам, якая мае працэсуальны статус сьведкі па справе, пра вынікі расьсяледавання", – рэзюмуе намеснік пракурора.

Намеснік старшыні ГА "БАЖ", юрыст Андрэй Бастунец мяркуе, што органы крымінальнага пераследу злоўжываюць сваімі паўнамоцтвамі. "Як прыйсці з ператрусам, забраць асабістыя рэчы ці выклікаць на допыт – тут чамусьці сьледства ня ўзгадвае, што мае справу са сьведкамі, а не з падазраванымі. А як даходзіць да таго, каб прайнфармаваць, што адбываецца, – тут пракуратура раптам гэта "ўзгадвае". Атрымліваецца, што людзей дапытваюць фактычна ў якасці падазраваных, але яны ня маюць тых правоў, якія маюць падазраваныя. Забіраюць у іх рэчы – а яны нават ня могуць даведацца, на якой падставе гэта адбылося і якія будуць наступствы. Лічу, што органы крымінальнага пераследу злоўжываюць сваімі паўнамоцтвамі і парушаюць прынцыпы Крымінальна-працэсуальнага

заканадаўства, якое ставіць абарону правоў грамадзянаў на першае месца. У журналістак ёсць падставы з'вярнуцца ў суд, і ў выпадку неабходнасьці БАЖ ім у гэтым дапаможа".

Нагадаем: крымінальная справа паводле ч. 2 арт. 188 КК РБ была ўзбуджана 31. 12. 2009 старшым дазнаўцам УУС Гомельскага аблвыканкаму Аляксандрам Пусевым па факце зьяўленьня ў Інтэрнэце паклёпу на былога начальніка УКДБ па Гомельскай вобласці Івана Каржа.

З канца лютага беларускіх журналістак Натальлю Радзіну, Марыну Коктыш, Ірыну Халіп, Сьвятлану Калінкіну пачалі выклікаць на допыты, праводзіць у іх кватэрах і на працоўных месцах ператрусы, забіраць носьбіты інфармацыі. Найбольшую колькасьць кампутараў – 8 – забралі ў рэдакцыі сайту "Хартыі-97".

У красавіку-траўні адбывалася экспэртыза забранай у журналістак тэхнікі. Пасьля яе заканчэньня ў канцы траўня Сьвятлане Калінкінай вярнулі ноўтбук і кампутар яе сына (яшчэ адзін ноўтбук і кампутар паранейшаму застаюцца ў сьледства). Натальлі Радзінай, Марыне Коктыш і Ірыне Халіп тэхнікі не аддалі, далучыўшы яе да матэрыялаў справы ў якасці рэчавых доказаў.

Паводле
прэс-службы БАЖ.

Атака на сайты. Рэпетыцыя?

Заканадаўчыя акты адносна "удасканаленьня" нацыянальнага сегменту сеткі Інтэрнэт у Беларусі пачнуць дзейнічаць з 1 ліпеня, аднак апрабацыя асобных пунктаў прэзідэнцкага ўказу і ўрадавай пастановы ўжо пачалася. Пра гэта гавораць прадстаўнікі інтэрнэт-супольнасьці, якія сутыкнуліся са спробамі паралізаваць іх дзейнасьць зьвонку. Асабліва гэта стала заўважна падчас палітычных спрэчак паміж кіраўнікамі Беларусі і Расіі ў гэтак званай "газавай вайне".

Апошнімі днямі кожная раніца для вэб-каманды сайту "Хартыі-97" пачынаецца амаль аднолькава – са спробы высветліць, чаму гэтым разам "ляжыць" інтэрнэт-рэсурс. Напярэдадні 3-за масіраванай DOS-атакі старонка "Хартыі" не загрузжалася зусім альбо грузілася надзвычай марудна. Хакерская атака здарылася якраз тады, калі на сайце павінна была зьявіцца анансаваная стэнаграма гутаркі патэнцыйнага кандыдата ў прэзідэнты Андрэя Саньнікава ў студыі радыёстанцыі "Эхо Москвы" і тэлеканалу RTVi. Аналагічныя праблемы былі і 23 чэрвеня.

Падчас высвятленьня "газавых" адносінаў паміж расейскімі і беларускімі чыноўнікамі чыта-

чам было складана наведваць старонку газеты "Наша ніва". "Трасе" сяды-тады і іншыя сайты дэмакратычнай скіраванасьці. Прэс-служба Маладога Фронту распаўсюдзіла інфармацыю пра атаку на іхныя сайты: "Пакуль беларускае грамадзтва абмяркоўвае праблемы ўвядзеньня ўказу № 60, улада робіць першыя крокі па абмежаваньні свабоды ў сьцеіве", – гаворыцца ў заяве. – "Аднымі з першых пад уплыў указу (альбо пад свавольства спецслужбаў) патрапілі маладафронтаўцы".

Ад пачатку чэрвеня пачаліся праблемы ў працы сайту mfront.net, абнаўленьне старонкі стала практычна немагчымым. Меркаваньні, што гэта тэхнічныя непаладкі на серверы ці праграмныя памылкі ў скрыптах, давалася адкінуць – высветлілася, што праблемы выкліканы ўмяшаньнем зьвонку. Пашкоджана база дадзеных і цалкам выдалена адміністрацыйная частка сайту. З рэзультату апошніх навінаў на mfront.net цалкам зьнік матэрыял "Стоп бензін. Мы ня дойныя каровы". Вось што расказалі ў прэсавай службе арганізацыі: "Сайт Салігорскага Маладога Фронту saligorsk.org. выдалены 3-за вірусаў. Што тычыцца сайту mfront.net, то бачна, што нех-

та зьвонку ўмяшаўся. Праўда, неяк ня хочацца казаць з упэўненасьцю, што гэта спецслужбы ці крывавае рэжым. Але бачна, што нехта зьвонку сайт пашкодзіў".

У сваім блогу вядомы інтэрнэт-сьпецыяліст Юры Зісер піша, што спроба цэнзураваньня інтэрнэту можа мець для краіны непажаданыя наступствы. Так, у праекце Палажэньня аб парадку абмежаваньня доступу карыстальнікаў інтэрнэт-паслугаў да інфармацыі, якая забароненая да распаўсюду ў адпаведнасьці з заканадаўчымі актамі, прадугледжваецца гэтак званая кантэнт-фільтрацыя. Ці, як часам яе яшчэ называюць, – "кітайскі фаервол". Навошта гэта робіцца – нескладаная задача. Як удакладняе спадар Зісер, апэратыўнікам і кампутарным інжынерам так нашмат зручней працаваць – тэхнічна прасьцей аднойчы зафільтраваць тэкст паведамленьня патэнцыйнага "тэарыста", чым зьмяшчаць у чорны сьпіс усе URL-адрасы, дзе гэтае паведамленьне надрукаванае. Як піша адмыслоўца, "кітайскі фаервол" – гэта чырвоная ануца для любога інвестара: "Такое можа дазволіць сабе Кітай з ягонаў эканамічнай магутнасьцю. Аднак наіўна думаць, што "кітайскі фаервол" даруюць Беларусі".

У ахвяраў катаваньняў ёсьць твары

У апошнія гады жорсткае абыходжаньне і катаваньні сталі звычайнай рэччу ў сучаснай Беларусі.

Міжнародны дзень падтрымкі ахвяраў катаваньняў адзначаецца ва ўсім сьвеце 26 чэрвеня. У Беларусі яму надаецца непараўнальна менш увагі, чым, скажам, Дню ПДВ або Дню памежніка.

Між тым, Беларусь зьяўляецца падпісантам Канвенцыі ААН супраць катаваньняў і іншых жорсткіх, бесчалавечных ці прыніжаючых годнасьць відаў абыходжаньня і пакараньня. У жніўні 2009 г. Рэспубліка Беларусь прадставіла чацьвёрты перыядычны даклад аб мерах па выкананьні абавязаньстваў. У гэтым дакладзе гаворыцца шмат аб прывядзеньні законаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасьць з Канвенцыяй, аб паляпшэньні матэрыяльна-побывавых умоваў у месцах пазбаўленьня волі і сьледчых ізалятарх, аб стварэньні ўмоваў утрыманьня, адпаведных міжнародным стандартам, аб прафілактыцы і барацьбе з сухотамі і СНІДам, і іншых дасягненьнях Беларусі ў галіне прадукцыйнага катаваньняў.

Аднак выключна пазітыўны змест дакладу зьняпраўджаецца рэчаіснасьцю. Толькі невялікая частка зьбіваньняў, зьневажаньняў, запалохваньняў і бесчалавечага абыходжаньня становіцца вядомай грамадзкасьці, але і гэтага дастаткова, каб зразумець, што катаваньні ў Беларусі сталі нормай жыцця і часта ўжываюцца як інструмент у працы сілавых структураў.

Пра гэта сьведчаць шматлікія факты. Напрыклад, разгоны мірных дэманстрацыяў, пры якіх дэманстрантаў жорстка зьбіваюць, а пасля гэтага зьдзекуюцца ў аддзяленьнях міліцыі. Пры гэтым "родная міліцыя" дэманструе выключную вынаходлівасьць і дасканаласьць ў прымяненьні як фізічных, так і псіхалагічных катаваньняў. У гэтым арсенале такія "працэсуальныя дзеянні", як шматгадзінае стаяньне затрыманых без руху, адмова ў вадзе і ежы, падстрыганьне валасоў для забавы, пагроза згвалтаваньнем затры-

маным абодвух палюў і гэтак далей. А з "традыцыйнымі" зьбіццём і абразамі сутыкаецца практычна кожны затрыманы.

Яскравым прыкладам зьяўляюцца і нядаўнія выпадкі выкраданьня грамадзянскіх актывістаў. Маладых людзей хапалі на вуліцы, апраналі мяшок на галаву, зьбівалі, адвозілі ў лес, імітавалі пакараньне... Такага кшталту псіхалагічнае запалохваньне Канвенцыя безумоўна вызначае як катаваньні; вядома, вінаватыя не былі знойдзеныя, нягледзячы на тое, што пацярпелыя бачылі твары выкрадальнікаў і нават апазналі аднаго з іх — супрацоўніка спецападразьдзяленьня "Алмаз" Аляксандра Леаненку, па здымках у СМІ.

Яшчэ адным абуральным прыкладам прымяненьня катаваньняў зьяўляецца адмова ў прадастаўленьні медычнай дапамогі. Так у 2005 годзе да пераноса інсульт палітвязьня Міхаіла Марыніча на працягу многіх дзён не пускалі ўрача. Трэба сказаць, што гаворка ідзе пра чалавека, які мае ранг надзвычайнага і паўнамоцнага амбасадара, шматгадовы досвед міністэрскай і дыпламатычнай службы. Страшна ўявіць, што адбываецца са звычайнымі зьняволенымі. Можна з упэўненасьцю сказаць, што такая практыка працягваецца. Так, сёньня адмовай у элементарнай медычнай дапамозе катуе Мікалая Аўтуховіча.

Такія выпадкі становяцца вядомыя толькі дзякуючы актыўнай пазіцыі грамадзянскай супольнасьці, апазіцыі і СМІ. Але ж з катаваньнямі сутыкаюцца ня толькі палітычныя і грамадзянскія актывісты.

Многіх шакаваў расповед пра зьверствы беларускай міліцыі на допытах, з якімі сутыкнуўся прараб Павел Ляўшын. Маладога чалавека метадамі сярэднявечнай інквізіцыі прымушалі абгаварыць сябе.

Ці Аляксей Аксянэвіч, які загінуў ад траўмаў пры загадкавых абставінах пасля таго, як яго незаконна затрымала міліцыя. Бацькам ужо двойчы адмовілі ва ўзбуджэньні крымінальнай справы. Крымінальная справа не

была ўзбуджаная нават па факце ненатуральнай сьмерці.

Няўжо пасля такіх выпадкаў нехта можа даць заруку за тое, што знаходжаньне ў РУУС, ЦІП, СІЗА і іншых установах такога роду бясчэснае?

Скажаце, гэта адзінкавыя выпадкі? Выйдзіце на вуліцу і спытайце ў першага сустрэчнага чалавека актыўнага ўзросту, што такое "ластаўка". Многія будуць ведаць не адно значэньне гэтага слова.

Амплітуда катаваньняў у Беларусі вар'іруецца ад умоваў утрыманьня ва ўстановах закрытага тыпу, выкраданьняў, запалохваньняў, сексуальных дамагаўніцтваў у дачыненні да мужчынаў і жанчынаў і заканчваючы нанясеньнем цяжкіх цялесных пашкоджаньняў пры выбіваньні паказаньняў, у тым ліку з сьмяротным вынікам.

Пры гэтым як "праваахоўныя органы", так і пэнітэнцыярная сістэма Беларусі характарызуецца поўнай адсутнасьцю публічнасьці і грамадзянскага кантролю, таму толькі адзінкавыя выпадкі становяцца аб'ектам галоснасьці.

Але і ў гэтых выпадках дамагчыся справядлівасьці не ўяўляецца магчымым нават пры наяўнасьці ўсіх доказаў. Так, рэдактар сайту Charter97.org Наталья Радзіна, зьбітая пры ператрусе, нягледзячы на шматлікіх сьведкаў і заключэньне медыцынскай экспэртызы, замест паўнаважнага расьсьледаваньня і пакараньня вінаватага атрымала зьдэкліраванае заўвагі з боку дэпутата Аляксандра Пусева. Але ёй, можна сказаць, яшчэ шанцавала. Прадпрымальнік Сяргей Парсюкевіч за спробу аднавіць справядлівасьць і прыцягнуць да адказнасьці міліцыянта Аляксандра Дулуба, які зьбіваў яго ў ізалятары на вуліцы Акрэсьчына, атрымаў два з паловай гады турмы.

Амаль ніводны з супрацоўнікаў міліцыі або турэмнай адміністрацыі, адказы як за вышэйпералічаныя выпадкі, так і за многія іншыя, не панёс пакараньня. Такія факты дэвальююць казаць аб санкцыянаваньні катаваньняў і бесчалавечага абыходжаньня ў Беларусі. Ня дзіўна, што ў гэтай сітуацыі супрацоўнікі сілавых структураў, надзеленыя ўладай, адчуваюць поўную беспакаранасьць.

Няма ніякіх сумневаў, што росквіт такіх пачварных праяваў, як катаваньні, стаў магчымым толькі "дзякуючы" сёньняшняму рэжыму. З кожным годам стаўленьне да грамадзянаў з боку сілавых структураў становіцца ўсё больш жорсткім і рэпрэсіўным. Тое, што было яшчэ немагчымым пяць гадоў таму, стала рэальнасьцю. І страшна ўявіць, да чаго мы прыйдзем яшчэ праз пяць гадоў, калі самі не пакладзем канец гэтаму беззаконьню.

Паводле solidarnasc.org.

Алег СУРГАН з Віцебску зьбіты міліцыянтамі.

У падтрымку Яўгена Якавенкі

15 чэрвеня ў Менску адбыўся "круглы стол" па тэме: "Абарона беларускай мовы ў Беларусі: Яўген Якавенка". Яго правядзенне было ініцыявана БХД. Праваабаронцы, палітыкі і грамадзкія дзеячы ўсебакова абмеркавалі справу прызыўніка з Гомелю Яўгена Якавенкі, якога асудзілі да году гэтак званай "хіміі" за патрабаванне ад ваенкамату пазвы на роднай мове.

Удзельнікі "круглага стала" паставілі свае подпісы пад тэкстам звароту, які будзе накіраваны прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, у Палату прадстаўнікоў РБ і ў Генеральную пракуратуру РБ.

Падчас "круглага стала", праваабаронца Валянцін Стэфановіч паведаміў, што сусветная праваабарончая арганізацыя "Міжнародная амністыя" рыхтуецца да правядзення тэрміновай кампаніі з патрабаваннем адмяніць прысуд Яўгену Якавенку. Праваабаронца паведаміў пра прысуд Якавенку ў "Міжнародную амністыю", апісаў

абставіны справы і даслаў копію прысуду: "Я напісаў, што малады чалавек патрабаваў альтэрнатыўнай службы з-за яго перакананняў. У адказ мне прыйшло паведамленне, што "Міжнародная амністыя" збіраецца пачаць кампанію тэрміновых паведамленняў на імя прэзідэнта Беларусі, у Вярхоўны суд і Генеральную пракуратуру з патрабаваннем адмяніць прысуд Якавенку", – сказаў Стэфановіч.

У Гомелі ўслед за Менскам створаны грамадзкі аргкамітэт у абарону Яўгена Якавенкі, пакаранага годам абмежавання волі за ўхіленне ад прызыву ў войска. Як паведаміў кардынатар БХД Кастусь Жукоўскі, у склад аргкамітэту ўвайшлі звыш 20 праваабаронцаў, прадстаўнікоў грамадзкасці, палітычных партыяў, творчай інтэлігенцыі.

Прынята заява, у якой абгрунтавана законнасць патрабаванняў Яўгена Якавенкі да ваенкамату – камунікаваць з ім на беларускай мо-

ве і забяспечыць яму гарантаную Канстытуцыяй магчымасць праходзіць альтэрнатыўную службу.

Сумесны дакумент аргкамітэт накіраваў ў Канстытуцыйны суд, Адміністрацыю прэзідэнта, Генеральную пракуратуру, Міністэрства юстыцыі і мясцовыя органы ўлады.

Тым часам сам Яўген Якавенка і ягоны адвакат накіравалі касацыйныя скаргі ў абласны суд на адменную выраку.

Нагадаем, што 4 чэрвеня судзьдзя Цэнтральнага раёну Гомелю Таццяна Швец пакарала 25-гадовага актывіста БХД Якавенку годам "хіміі". Сутнасць канфлікту прызыўніка і гарадскога ваенкамату даволі простая: прызыўнік патрабаваў, каб пазвы яму выпісвалі на роднай беларускай мове. На расейскай ня браў прынычыва, паколькі прызывалі яго ў беларускае войска. Жорсткае пакаранне Якавенкі, як лічаць сябры аргкамітэту, сталася непрыхаванай дыскрымінацыяй паводле моўнай прыкметы.

Паветраныя балонікі – не перыядычныя выданні

29 чэрвеня ў аршанскім гарадзкім судзе разглядалася справа Руслана Канавалава, якога вінавацяць ў незаконным распаўсюдзе друкаваных выданняў. Судзьдзя Таццяна Герасімовіч спыніла справу, ініцыяваную супраць моладзевага актывіста супрацоўнікамі аршанскай транспартнай міліцыі, праз адсутнасць доказаў.

Нагодай для судовога разгляду сталіся падзеі 30 красавіка. Супрацоўнікі транспартнай міліцыі затрымалі Руслана Канавалава на аршанскім вакзале ды канфіскавалі ў яго 1700 балонікаў з лагатыпам кампаніі "Гавары праўду", а таксама каля тысячы ўлётак з партрэтам паэта Уладзіміра Някляева, лідэра гэтай грамадзкай кампаніі. Пазней, 11 траўня, на моладзевага актывіста склалі пратакол паводле адміністрацыйнага артыкулу 22.9 – за незаконны распаўсюд перыядычных друкаваных выданняў. Хаця Руслан Канавалаў толькі прывёз з Менску ўсе гэтыя агітацыйныя матэрыялы на просьбу яшчэ аднаго мясцовага актывіста, Алеся Шутава, і фактаў распаўсюду не было.

30 чэрвеня у Чыгуначным райсудзе Віцебску разглядаліся справы Лідзіі Сагідулнай і Галіны Багданавай паводле складзеных 30 красавіка пратаколаў за незаконны распаўсюд друкаваных выданняў.

У суд з'явілася толькі Лідзія Сагідулна. Яе сяброўка Галіна Багданава знаходзіцца ў санаторыі за межамі краіны. Паводле слоў спадарыні Лідзіі, 30 красавіка, у дзень складання пратаколу, іх абедзвюх затрымалі міліцыянты недалёка ад чыгуначнага

Лідзія САГІДУЛІНА.

вакзалу. Спадарыні вярталіся з Менску. Міліцэйскі патруль, як паказаў сьведка Ягор Баброўскі, у тую раніцу праводзіў рэйд па барацьбе з незаконным транспартаваннем алкаголю. Чаму пад увагу трапілі дзве жанчыны з невялікімі пластыкавымі пакецікамі, міліцыянт не патлумачыў. Але як толькі ў пакеціках былі заўважаныя балонікі з лагатыпам кампаніі "Гавары праўду" і буклеты з партрэтам Уладзіміра Някляева, гаспадыню рэчаў Галіну Багданаву і яе спадарожніцу Лідзію Сагідулну адразу ж даставілі ў Чыгуначны РАУС. Там і быў складзены пратакол паводле артыкулу 22.9 – за незаконны распаўсюд друкаванай прадукцыі.

Судзьдзя Уладзіслаў Шыкароў спыніў справу супраць актывістак, нават ня выслухаўшы меркаванняў Лідзіі Сагідулнай пра тое, што ні буклеты, ні тым больш паветраныя балонікі перыядычнымі друкаванымі выданнямі не з'яўляюцца. У выніку суд спыніў справу Лідзіі Сагідулнай з прычыны недаказнасці, а справу Галіны Багданавай – праз адсутнасць складу правапарушэння.

На скаргу адказаў той, на каго скардзіліся...

Сябра ГА "БАЖ" з Гомелю Юры Варонежаў даслаў паўторную скаргу Генеральнаму пракурору Рэспублікі Беларусь Рыгору Васілевічу. Першую скаргу ён накіраваў у пракуратуру яшчэ 20 траўня – праз два дні пасля правядзення ў яго кватэры ператрусу з "неправамерным адабраннем маёмасці". Варонежаў скардзіўся на дзеянні супрацоўнікаў Ленінскага РУУС г. Менску, з санкцыі якіх адбыўся вобшук. (Ператрус праводзілі супрацоўнікі РУУС Гомельскага аблвыканкаму паводле пастановы старшай сьледчай сьледчага аддзелу Ленінскага РУУС Менску Вікторыі Охневіч).

"Адказ мне прыйшоў не з Генеральнай пракуратуры, а з Ленінскага РУУС Менску. То бок з установы, на якую скардзіўся, – расправёў Юры Варонежаў. – Мне паведамілі, што мае "скаргі ў пракуратуру і міліцыю разгледжаны і далучаны да матэрыялаў крымінальнай справы..."

Згодна з артыкулам 9 Закону Рэспублікі Беларусь "Аб зваротах грамадзянаў", забаронена перадаваць скаргі грамадзянаў у дзяржаўныя органы, іншыя арганізацыі (адказным асобам), дзеянні альбо бяздзейныя не якіх абскарджваюцца. За выключэннем выпадкаў, калі разгляд належыць да выключнай кампетэнцыі гэтых дзяржаўных органаў, іншых арганізацый альбо адказных асобаў.

"Мне і маёй сям'і, маім дзецям – непаўнагадовай дачцэ і сыну-інваліду з дзяцінства – нанесеная істотная шкода. Забралі іх рэчы: телефоны, кампутары, музычныя дыскі, відэакасеты хатніх дзіцячых сьвятаў. Забралі з кватэры і ўсе грошы", – нагадаў Ю. Варонежаў.

Юры Варонежаў просіць правесці пракурорскую праверку і даць прававую ацэнку дзеянням супрацоўнікаў Ленінскага РУУС Менску.

Жывы ланцуг: "Мы памятаем!"

16 чэрвеня ў Менску і Віцебску прайшлі акцыі з патрабаваннем спыніць рэпрэсіі супраць апазіцыі. Каля станцыі метро "Аўтавадзкая" актывісты грамадзянскай кампаніі "Еўрапейская Беларусь" правялі пікет у памяць пра зніклых палітыкаў і грамадзкіх дзеячаў. Яны разгарнулі транспарант з надпісам "Мы памятаем!" і сталі ў жывы ланцуг з партрэтамі Юрыя Захаранкі, Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага і Дзьмітрыя Завадзкага.

У цэнтры гораду, уздоўж праспектаў Пераможцаў, Незалежнасці і Машэрава, а таксама на набярэжнай ракі Сьвіслач актывісты грамадзянскай кампаніі "Еўрапейская Беларусь" размясцілі таблічкі з партрэтамі палітвязьня Мікалая Аўтуховіча і лічбай "16". У парках Горкага і Янкі Купалы маладыя людзі раздавалі ўлёткі з інфармацыяй пра палітвязьняў.

У Віцебску акцыя салідарнасці з Мікалаем Аўтуховічам і Уладзімірам Асіпенкам прайшла на мосце Блохіна. Актывісты "Еўрапейскай Беларусі" трымалі ў руках партрэты палітвязьняў і раздавалі мінакам лістоўкі з інфармацыяй пра іх. А таксама на вуліцах гораду з'явіліся плакаты з партрэтамі Аўтуховіча і лозунгам "Свабоду палітвязьням".

Віцебск, 16 чэрвеня 2010 году.

Не абышлося без затрыманняў. Актывістаў "Еўрапейскай Беларусі" Максіма Вінярскага і Андрэя Льюшына затрымалі на праспекце Незалежнасці. Каля гадзіны яны правялі ў аўтазаку, пасля чаго маладых людзей вызвалілі без тлумачэння прычынаў затрымання.

У Віцебску Ірына Пятрова і Кан-

станцін Івановы былі затрыманыя супрацоўнікамі міліцыі ў раёне плошчы Перамогі за распаўсюд інфармацыйных матэрыялаў пра палітвязьняў. Іх даставілі ў РУУС Першамайскага раёну і склалі пратаколы па артыкуле 21.14, ч. 2. Пратакол складзены старэйшым інспектарам Я. Хадзьковым.

3-за безвыходнасці сітуацыі Андрэй Бандарэнка абвясціў галадоўку

Аб'яднаная грамадзянская партыя атрымала ліст ад Андрэя Бандарэнка, асуджанага на сем гадоў пазбаўлення волі, які адбывае пакарэнне ў папраўчай калоніі №2.

У сваім звароце былы прадпрымальнік і кандыдат у дэпутаты, сябра Нацыянальнага камітэту АГП Бандарэнка піша, што, "ня маючы больш іншых магчымасцяў і вычарпаўшы ўсе аргументы, бачачы безвыходнасць сітуацыі, якая перарастае ў адкрытыя рэпрэсіі", ён прыняў рашэнне абвясціць галадоўку з 8.00 15 чэрвеня 2010 году.

"Пачынаючы з верасня 2008 году пасля ўдзелу ў выбарчай кампаніі па выбарах у Палату прадстаўнікоў нацыянальнага сходу РБ я зьведаў цынчны пераслед з боку сілавых і фіскальных структураў Беларусі, які выліўся ў мае турэмнае зняволенне, — піша Андрэй Бандарэнка. — Усе спробы даказаць сваю невінаватасць і абсурднасць абвінавачванняў у судах Менску ні да чаго не прывялі.

Судовая сістэма, якая ідзе на повадзе ў Пракуратуры, абараняе выключна меркантильныя інтарэсы прадстаўнікоў улады і не ў стане абараняць сваіх грамадзянаў. Такія сістэма ператварылася ў карны орган, які ня мае нічога агульнага з правасудзьдзем. На асабістым прыкладзе я адчуў, што дамагаюся ў Беларусі справядлівага суда немагчыма. Беларускія суды адкрыта парушаюць кансты-

туцыйныя правы грамадзянаў, ігнаруюць дзейснае заканадаўства Беларусі, цалкам парушаюць міжнародныя прынцыпы прэзумпцыі невінаватасці, правы на абарону і свабоду грамадзянаў Беларусі.

3-за падобнага "справядлівага суда" я пазбаўлены свабоды за свае палітычныя погляды, а мая сям'я (бацька-пенсіянер, жонка ў дэкрэтным адпачынку і двухгадовая дачка Маша) апынуліся бяз сродкаў да існавання.

Апынуўшыся ў такіх умовах, я ня маю намеру мірыцца з абуральнымі фактамі ганення і ўшчамлення маіх правоў і свабоды. Я патрабую:

1. Безумоўнай адмены антызаконага і неабгрунтаванага прысуду.
2. Поўнага спынення крымінальнага пераследу.
3. Сустрэчы з прадстаўнікамі АГП і незалежных СМІ.
4. Сустрэчы з прадстаўнікамі міжнародных праваабарончых арганізацый."

Аб'яднаная грамадзянская партыя з'яўтаецца да ўсіх сваіх прыхільнікаў і неабыхавых людзей з просьбай выказаць падтрымку Андрэю Бандарэнку, напісаўшы ліст на адрас: **213800, Магілёўская вобласць, г. Бабруйск, ВЧ-2, атр. 11**, а таксама выказаць сваё меркаванне пра тое, што адбываецца, начальніку калоніі А. А. Какуніну: **213800, Магілёўская вобласць, г. Бабруйск, ВЧ-2**.

Чыноўнікі "круглы стол" праігнаравалі

15 чэрвеня арганізатары грамадзянскай кампаніі "Стоп-бензін" спрабавалі зладзіць круглы стол з прадстаўнікамі канцэрну "Белнафтахім", аднак ніхто з чыноўнікаў на сустрэчу не з'явіўся. У круглым сталё ўдзельнічалі арганізатары акцыі "Стоп-бензін", журналісты, а таксама незалежны эканаміст Сяргей Чалы ды кіраўнік Асацыяцыі малога і сярэдняга прадпрыемства Сяргей Балыкін.

"Мы хацелі сабраць шырокі круглы стол, з прадстаўніцтвам дзяржаўных органаў, накіроўвалі запрашэнні ў канцэрн "Белнафтахім", Міністэрства транспарту і камунікацый, Міністэрства эканомікі, Дзяржаўны мытны камітэт, Міністэрства прамысловасці. 15 чэрвеня ад іх атрымалі разнастайныя адмовы: ад каго пісьмовыя, ад каго вусныя", — паведаміў Арцём Шаркоў, адзін з арганізатараў акцыі пратэсту "Стоп-бензін".

Арганізатары кампаніі "Стоп-бензін" хочуць пачуць ад чыноўнікаў уцямнае тлумачэнне наконт таго, чаму павышаюцца цэны на бензін. Падчас гутаркі ўдзельнікі вылучалі свае гіпотэзы наконт сапраўдных прычынаў падаражэння паліва, падкрэслваючы, што хацелі б пачуць адказы прадстаўнікоў "Белнафтахіму" ці Міністэрства эканомікі.

Арганізатары акцыі плануюць працягваць распаўсюджваць налёткі з сімвалай грамадзкай кампаніі "Стоп-бензін", а таксама не адмаўляючы магчымасці паўтарэння акцыяў на запраўках.

Прытрымлівацца "рамак" ня буду...

Заява прафесара Алега Манаева

1 чэрвеня 2010 году кіраўніцтва Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэту, у якім я працую (уключаючы гады вучобы) 40 гадоў, праз дэкана факультэту філасофіі і сацыяльных навук, дзе я працую прафесарам апошнія 18 гадоў, запатрабавала ад мяне напісаць заяву аб звальненні "па згодзе бакоў" без тлумачэння якіх-небудзь прычынаў. Я адмовіўся гэта зрабіць, паколькі ніякіх парушэнняў працоўнага заканадаўства альбо акадэмічнай дысцыпліны не дапускаў, і заўважаў ня маю. Да таго ж да выхаду на пенсію мне засталася ўсяго паўтара года. На наступны дзень мне было сказана, што "я павінен вырашыць гэтую праблему на працягу 10 дзён". Даведаўшыся пра гэта, мае замежныя калегі ініцыявалі збор подпісаў пад лістом-пратэстам, які накіравалі кіраўніцтву БДУ і адміністрацыі прэзідэнта.

18 чэрвеня, нарэшце, адбылася прамая размова з рэктарам акадэмікам Сяргеем Абламейкам і прарэктарам Уладзімірам Ключнем. Мне было сказана, што "ніякіх прэтэнзій па выкладчыцкай або навуковадаследчай працы" да мяне няма. Праблема ў іншым. Як супрацоўнік

дзяржаўнага ўніверсітэту я "абавязаны не рабіць дзеянняў, якія выходзяць за рамкі дзяржаўнай палітыкі". У якасці такіх дзеянняў расцэньваюцца мае кантакты з рознымі структурамі і лідэрамі апазіцыі, якія "праводзяць антыдзяржаўную палітыку". Я спрабаваў растлумачыць, што, як прафесійны сацыёлаг, які вывучае беларускае грамадства, сустракаюся і абмяркоўваю самыя розныя праблемы з самымі рознымі людзьмі, якія прадстаўляюць як улады, так і апазіцыю. Калі кагосьці цікавіць маё меркаваньне, я выказваю яго незалежна ад палітычных поглядаў сваіх суразмоўцаў. У гэтым – сутнасць маёй прафесіі, і ў Беларусі, і ў любой іншай краіне. Так, падчас маёй працы ў НІСЭПД, я апублікаваў некалькі кнігаў, дзясяткі навуковых артыкулаў і інтэрв'ю ў СМІ па найважнейшых праблемах развіцця беларускага грамадства, у тым ліку такія, якія ўтрымлівалі крытычны аналіз дзеянняў як уладаў, так і апазіцыі. Існуюць незлічона прыклады іх выкарыстання рознымі палітычнымі сіламі. Адзін з апошніх – згадка даследаванняў НІСЭПД ў красавіку Пасланні прэзідэнта бе-

ларускаму народу і Нацыянальнаму сходу.

Аднак гэтыя аргументы не пераканалі кіраўнікоў БДУ. Мне казалі, што "пытанне аб звальненні зараз не стаіць", але я "павінен прытрымлівацца вызначаных рамак". Гэта значыць, што далейшая праца ў БДУ аказваецца ў залежнасці ад маёй палітычнай лаяльнасці, прычым гаворка ідзе ня столькі пра працу ва ўніверсітэце, колькі за яго межамі. Я высока цаню сваю alma mater і стараюся, каб новыя пакаленні студэнтаў адчувалі да яе такія ж пачуцці. Але прытрымлівацца якіх-небудзь ідэалагічных альбо палітычных "рамак" у сваёй прафесійнай дзейнасці, нават дзеля захавання працы, ня буду – гэта супярэчыць майму прафесійнаму і грамадзянскаму абавязку.

Выказваю таксама самую шчырую ўдзячнасць замежным калегам за разуменне і падтрымку маёй дзейнасці. Няма ніякіх сумневаў, што менавіта іх салідарны голас калі не спыніў, дык хаця б замарудзіў працэс майго звальнення "па згодзе бакоў".

Менск, 20 чэрвеня 2010 г.

"Такім чынам нас не запалохаць"

Многія актывісты моладзевага дэмакратычнага руху адчуваюць пільную цікавасць да сябе з боку спецслужбаў. Маладым людзям прапаноўваюць супрацоўніцтва, запалохваюць іх адлічэннем з вучобы. Актывісты лічаць, што напярэдадні прэзідэнцкай выбарчай кампаніі ціск узмацніцца.

Кіраўніка мазырскай філіі Маладога Фронту Сяргея Амельчука супрацоўнік КДБ наведваў на вучобе. Сяргей вучыцца ў мазырскім ПТВ № 228. Ён расповёў, што супрацоўнік КДБ, які назваўся Васіліем, чакаў яго ў кабінёце дырэктара: "Калі паклікалі да дырэктара, там ужо быў кадэбэшнік. Спачатку ён мяне спытаў, як я стаўлюся да фашызму. Справа ў тым, што ў нас пераходны фашызм з'яўляецца іншаземцаў. А днямі адбылася вялікая бойка. Але гэта была толькі нагода. Ён адразу пачаў мяне распытваць пра Малады Фронт: кім я з'яўляюся, колькі імям чалавек у суполцы і г. д. Мы шмат гаварылі пра камунізм і фашызм. Я іх прыраўняў, а ён тады сказаў, што мяне ўсё роўна не пераканаць. Прасіў даваць яму надалей інфармацыю, але я адмовіўся".

Сяргей Амельчук – не адзіны, каго на вучобе наведваў супрацоўнік

КДБ. Каля дзясятка актывістаў "Маладой Беларусі" нядаўна адчувалі на сабе ціск спецслужбаў.

"Пачалі ціснуць альбо праз бацькоў, прыходзячы на месца працы, альбо прыходзяць на месца вучобы саміх актывістаў, – распавёў Артур Фінкевіч. Бацькам кажуць, што іх дзеці патрапілі ледзь ня ў секту, што іх дзеці ў арганізацыі, якая займаецца супрацьпраўнай дзейнасцю. Пагражаюць крымінальнымі артыкуламі. Бацькам пагражаюць звальненнем.

На вучобе на актывістаў ціснюць праз дэканат ці настаўнікаў. Такая сітуацыя ў Насты Машчавай, Ільлі Шчарбінскага, Андрэя Кузьмінскага, Улада Шведа, Міхася Наскова, Андрэя Гайдукевіча. Ёсць і іншыя выпадкі.

"Традыцыйна перад сур'ёзнымі палітычнымі кампаніямі кшталту прэзідэнцкіх выбараў узмацняецца цікавасць спецслужбаў да актывістаў моладзевых арганізацый, – кажа Яўген Афонагель, лідэр кампаніі "Еўрапейская Беларусь". Але маладыя людзі, якія прыходзяць у такія арганізацыі, добра ўсведамляюць, на што яны ідуць, і таму такім шляхам іх запалохаць немагчыма, бо яны праз гэта ўжо прайшлі".

Працоўны кантракт не працягваюць

Грамадскі актывіст з Баранавічаў Рыгор Грык ўжо ў трэці раз за апошнія два гады атрымаў папярэджанне аб непрацягненні з ім працоўнага кантракту. Паводле словаў Р. Грыка, у дакуменце, які ён атрымаў 14 чэрвеня ў аддзеле кадрў Баранавіцкага вагоннага дэпо, указана, што кантракт з ім 22 ліпеня 2010 году працягнуты ня будзе.

Першы раз грамадскі актывіст быў звольнены з Баранавіцкага вагоннага камбінату пасля 17 гадоў сумленнай працы за тое, што прымаў удзел у выбарах у Палату прадстаўнікоў у якасці апазіцыйнага кандыдата ў 2008 годзе.

У вагонным дэпо – на апошнім месцы працы – яму таксама не даравалі прынцыповы грамадзянскай пазіцыі. Ён, сябра "Руху "За свабоду", прымаў актыўны ўдзел у сёлетніх выбарах у Баранавіцкі гарадскі Савет дэпутатаў.

Атрымаўшы папярэджанне, Рыгор Грык хадзіў на прыём да начальніка вагоннага дэпо Мікалая Хвалея. Ён прасіў пакінуць яго на працы, на што начальнік дэпо адказаў, што ён ня супраць. Аднак прысутны на гэтай размове начальнік аддзела кадрў Геннадзь Ніканюк паведаміў, што на прадыемстве няма вакансіяў. У выніку Мікалай Хвалея паабяцаў, што на працягу месяца пастараецца знайсці якую-небудзь працу для Р. Грыка.